

zeitung) že več mesecev pehar (iz slame pleten peharju podoben panj) do zvezd povzdigovaje, je vendar tudi nasprotnemu spisu svoje krilo odprla. Tudi „Brnska čebela“ (Honigbiene von Brünn) bo s trompeto čebelarje sklicovala, da razsodijo, kdo bo zanaprej gospod, slamnopehar ali lesenopanj. Se vé, da je gospod Gravenhorst sam čebelarski mojster, ki vé, zakaj je pehar njegov ljubček — če so sicer njegove številke vse resnične — al kaj bi bil še lahko dosegel, ko bi bil umno čebelaril z boljšim panjem, če je že toliko s slabim?

Namen mojih vrstic ni razsojevat, kateri panj je boljši, ampak le opomniti, da taki prepri: pretirana hvala in graja so možakov nevredni. Naj bi že toraj enkrat odločivno besedo izgovorili. Tedaj naj bodo pozvani tudi čebelarji južnih krajev (kateri sicer pehar poznajo), da izrečejo svojo misel: ali je pehar res vreden ali ne, da bi gospodoval v našem razsvetljenem veku?

Gg. Berlepš, Dathe, Günther, Hopf, Vogel — čebelarji največe veljave, so, če tudi ne očitno — vsi zoper njega. Naj bi tudi Avstrijski čebelarji svojo misel izrekli.

Da se s tem pozivom v „Slov. čeb.“ oglasim, se zato zgodi, ker me je „Kranjsko čebelarsko društvo“ z izvolitvijo dopisovalnega uda počastilo in ker me je Ajhsteterca zavrgla. Pri 18. zboru čebelarjev v Solnemgradu sem videla marsikaj, kar bi ne imelo biti in ker se je vse to očitno godilo, sem hotela tudi očitno grajati, kar pa Ajhsteterca ni hotela sprejeti.

Me je res bolelo se ločiti od nemških čebelarjev, me pa tudi veselí v Avstrijskem čebelarskem listu se oglasiti. Saj me že tako marsikatera véz z Avstrijo veže. Rodovina mojega moža je iz Moravskega in moja iz Českega razun drugih vezí prijateljstva; tedaj plašno sicer, pa vendar zaupljivo potrkam, ter prosim za prijazen sprejem v število Avstrijskih čebelarjev.

Lina bar. Berlepšova.

Goveje kuge na Hrvaškem še ni konec.

Na Hrvaškem je kuga v občini Cabdini Zagrebške županije, v 5 krajih Belovaške županije, v hrv.-slavonski granici pa v 4 občinah Ogulin-Sluinskega distrikta, v 2 krajih Banalnega in v 6 občinah Gradiskanskega graničarskega distrikta.

Politične stvari.

Do gospodstva!

Agitator Vošnjak hoče na vsak način do gospodstva splezati. Vsa njegova početja, vse njegovo agitovanje to očitno kaže. Ako se je iz začetka zdelo, da agituje le na korist domovini, izprevidjamo zdaj, da dela to le iz gospodoželjnosti; jasni dokazi so nam pri roci: banko „Slovenijo“, Slov. Matico, društvo „Slovenijo“, čitalnico Ljubljansko, sploh vse sovraži, kar ni bilo pod njegovim pokrovom vstvarjeno, naj bo še tako koristno in potrebno!

Najnovejši dokaz temu pa je to-le: gosp. Blaške hoče ustanoviti tako potrebno posojilnico v Ljubljani, zares hvalevredno podvzetje! Vsak domoljub bi se imel nad tem razveseliti. Ne tako Vošnjak, kajti mrzi mu vsaka reč, kateri ne bi bil on komandant.

Brž zakriči v svojem slaboglasnem „Narodu“ nad to idejo, ker — „ker bo že za to drugod poskrbljeno“, namreč od Vošnjaka! Toraj, kar ni od Vošnjakovcev narejeno, to je vse za nič; „jaz sem vse, in razun mene ni nič“, tako govori napuh! Fej! desetkrat fej! takim

narodnjakom, ki svojo lastno slavohlepno osebo više stavijo, nego občno korist!

Pa skrbljivo je, da drevesa ne rastejo do nebes! Povem vam, z nemškutarsko pomočjo voljeni slovensko-nemčurski poslanec Vošnjak, nimate še vse Slovenije v pesti in je ne bode nikdar imeli, ako je resnica več kakor laž, ako je poštenost več kakor judovski liberalizem. Dan pride za nočjo, in zima za poletjem; pa trdno stoji Triglav, in še trdnejše rodoljubje slovensko, katero nikoli ne bo pozabilo, kako izdajavsko ste vi z njim ravnali, kako ste koketirali z našimi sovražniki zapustivši naše pravne narodne poslance, naše krščanske prijatelje in naše slovanske brate iz Poljskega in Moravskega! Ne bomo pozabili, kako je „narodni“ poslanec Razlag mirno-brezpametno izrekel, „da je avtonomija malim deželam, toraj tudi nam, škodljiva“, ter tako vsem našim težnjam v obraz bil.

Vse naše propade pri volitvah, vse hiranje narodnega življenja imate na vesti; in vi se hočete na slovenski prestol povzdigniti in vsem Slovencem gospodovati v duhu judovskega liberalizma, kateri hoče Kristusa iz oltarja poriniti, in Darwina na njegovo mesto povzdigniti; kateremu je goljufija in sleparstvo le pravica močnejšega, in kateri je v dosledovanji tega principa postavlo zoper odrtijo odpravil; kateremu nič ni sveto, ko trebih in mošnja, kateri odobruje in zagovarja vojsko vseh zoper vse, in sovraži krščansko misel: ljubi bližnjega kakor samega sebe. Močni ste v razdiranju, in to vam je edino opravilo, da na zidanje niti ni misliti. S temi idejami, s temi nazori, s tem duhom hočete doseči na vso moč gospodstvo nad Slovenci! — Bog nas varuj! S čim smo se tako pregrešili, da bi nas taka kazen morala zadeti?

Ne! v božjih rokah je naša osoda, on nas bo varoval podirajočega in požigajočega Atila v podobi „mladoslovenstva“. Le naprej toraj Atila-Vošnjak, mi smo pripravljeni!

Remšeniški.

Slovstvene stvari.

0 slovensko-nemškem delu Wolfovega slovarja.

K skupščini deželnega odbora 16. julija t. l. prišli so povabljeni gospodje vsi, le dr. J. Bleiweis, dr. J. Pogačar in g. L. Svetec ne. Najprej deželni glavar dr. vitez Kaltenegger v primernem govoru skupščini pové dotično stvar in po uradnih virih razloži zgodovino, katero že ima doslej omenjeni slovar; pové, koliko na pr. je stal I. nemško slovenski del — nekaj čez 17.000 gld. — in kako se je plačeval, koliko stane zdaj že II. slovensko-nemški del — nekaj čez 5683 gld. — dasi ga ni še nijedna pōla na svetlobi. Deželni zbor je leta 1861 vzel to stvar nekako v svojo skrb. Po poslednjih dopisih prečast. škofijstva pa je deželni odbor mogel sklepati, da slovarjeva reč spet miruje. Mislil je, kako bi se dala vnoveč zbuditi in pospešiti, in v ta namen sem sklical današnjo skupščino. Kar pride večeraj stolni prošt, preč. g. dr. Pogačar k meni, pravi deželni glavar, in mi pové, da stvar slovarjeva ne miruje, da je v dobrih rokah *) — prof. J. Pajka v Mariboru, da je nekaj pol že izdelanih in za tisk pripravljenih, da stvar pride gotovo na dan. Po tem takem je namen, vsled katerega sem vas sklical, dovršen; vendar, če kateri gospodov želi spregovoriti kaj v pospeh zadevne reči, bodem rad naznanil gosp. proštu in odboru, kateri jo ima v rokah. Poprej pa naj preberem, kar

*) Gledé na nekatere govore v tej skupščini dež. odb. in gledé na to je g. prošt Pogačar v „Slov.“ št. 85 in 86 pisal, pričakovati je izvedencev mnoge kritike.

sta pisala o tem povabljena gospoda, ki pa nista mogla priti v skupščino, namreč g. dr. Bleiweis in g. L. Svetec.

Prvi poprime na to besedo g. dr. Razlag in razlaga, da se po vsem dozda znanem razpravljanji in ravnanji sklepati sme, naj se v smislu ranjkega knezoškofa Wolfa za slovar plačujejo vse potrebe, toraj tudi na pr. rokopisi, vredovanje. Za vredovanje se mi zdijo, pravi, sposobni se 1) dr. Miklošič, 2) g. Levstik, 3) dr. Krek, in 4) je bil ranjki Caf. Dobro bi bilo, ko bi kateri teh gospodov lotil se slovarja, ali še bolje dva ali vsi trije skupaj. Gospod Navratil se mi ne zdi že zarad tega, ker je uradnik; boljši bi že bil prof. Pajk. Da se je temu delo izročilo, vzrok je menda to, da je Navratil od pôle zahteval 40 gold., Pajk pa le 24 gold. Vendar naj bi, preden se tiskajo posamesne pôle, pošiljale se znanim jezikoslovcem v pregled, da če tudi nekaj pozneje, dobimo dobro delo.

Za njim se oglasi šolski nadzornik g. J. Šolar, da se mu prof. J. Pajk, ki je opravil izpit iz slovenščine in klasične filologije za višo gimnazijo in tolikanj pečal se že z jezikoslovjem, zdi dokaj sposoben; po nekaterih skušnjah treba bi bilo le z njim storiti gotovo pogodbo, ter sestaviti pravila, po katerih se goditi ima slovarjevo vredovanje. Brez take pogodbe pa naj bi se skusilo po tem, kakor nasvetuje g. Svetec, naj vredovanje po črkah prevzame odbor 3—5 pisateljev s poglavitnim vrednikom.

Za tema spregovori dr. Costa, da potem, kar je povedal včeraj gosp. stolni prošt, posvetovanje današnje nima svoje prejšnje podlage; da niti deželni zbor ali odbor, niti sedanja skupščina nima pravice določevati kaj o vredovanji, plačevanju itd. Čakati nam je dela le spet v prihodnje. Spregovoriti hočem zdaj le besedico o gosp. Navratilu, da se mi zdi prav sposoben. Vidi se to lahko že iz tega, kar je on spisal; že leta 1850 je sestavil vzlasti uradnikom koristno slovnico; on nas je skoraj prvi učil prav rabiti slovenski glagol posebno po knjigi, katero je o njem dal na svetlo. Da je uradnik, to ne bi dela opoviralo; vsaj je tudi g. Cigale uradnik dobro vredil nam prvi del nemško-slovenski. Da nekaj več zahteva od pôle, izhaja od tod, ker je v rokah imel doslej pripravljenega gradiva: 4 pôle iz začetka, 4 iz srede in 4 iz konca, ter spoznal, da bode konečno vredovanje še mnogo dela in truda stalo. Kar se tiče g. Levstika, mu nikakor ne odrekam jezikoslovne znanosti; opomnim le, da dela njegovega, kar ga je po večletnem pripravljanji priobčil, ni odobril sam Miklošič.

O teh imenih poprime besedo dr. Zarnik, da kritika, katero je o Levstiku dal Miklošič, nikakor ne zadeva stvari same, marveč le sistemo, le obliko, češ, da je preobširna, da bi je tako ne mogel dodelati. Kar Levstik piše, je vse izvrstno in „ženialno“. To je Miklošičeva rabsodba o Levstiku, ki se bere lahko v „Novicah“ pred nekaterimi leti. Sicer pa je znano, da Miklošič čisla Levstika kot prvega poznavatelja jezika slovenskega. Toliko v obrambo Levstikovo.

Gosp. deželni glavar je vselej sproti omenil, na pr. dr. Razlagu, da je poskrbljeno zato, da se poizvé kritika pred natiskanjem in tudi, česar je dr. Razlag želel, da mu pomaga v Mariboru še kateri profesor izvedenec; gosp. Šolarju, da je gotova pogodba tudi že sklenjena, kolikor je spoznal iz besedi g. prošta Pogačarja, kateremu hoče naznaniti sicer vse, kar se je danes govorilo.

Naposled spregovori še dr. Zarnik, češ, slovar, ki se ima zdelovati, bodi res znanstveno delo, ne kak „beamtenwörterbuch“, kakoršen se je nasetoval, ne mehanično sestavljen, ki bo v „desetih letih gotovo

zastaran, kakor je dan danes Cigaletov uže antikviran.“ Tak „beamtenwörterbuch“, ki bi kazal, da miza se reče po nemški „tisch“, riba „fisch“ itd., ne bil bi vreden niti desetega dela stroškov, kar jih je že potrosilo se dozda. Nič ne dé, če se znanstven slovar nekaj zakasni. Za Daljev ruski slovar so priprave delale se 30 let. Edini mož, kateri je sposoben takemu delu, je pa gosp. Levstik. Kar vem, ima g. Levstik gradiva k temu nezmerno veliko, in kakor mi je pravil o neki priložnosti, v 6 letih bi hotel dovršiti tak znanstven slovar. Moje mnenje je toraj, naj g. prošt dr. Pogačar z dotičnim odborom z g. Levstikom sklene pogodbo v ta namen. Tega mnenja so tudi privrženci moji: Vošnjak, Stritar, Jurčič, dr. Celestin, Šuklje, Levec itd. Le ako bi Levstik ne hotel prevzeti omenjenega dela, potem naj se izroči prof. Pajku.

Tudi to obljubi deželni glavar povedati g. proštu ter o 1/2 1 popoldne poslovi skupščino. — „Novice“ naj k temu kratkemu, pa objektivemu sporočilu o tej skupščini dr. Zarniku in njegovim privržencem nasproti za zdaj ponovijo le tolikanj slovečo kritiko Miklošičevo o delu Levstikovem, ki so jo bile priobčile l. 1869 v št. 16, po lističu v poskušnjo natisnjenem: „da to, kar ima v sebi, razodeva izvrstno izvedenost v jezikoznanstvu (katere si je pa on že prej v svesti bil pri Levstiku), da je pa vendar cela ta osnova slovenskega slovnika nepraktična in temu, česar zares potrebujemo, neprimerjena, torej napačna; da bi se v takem slovníku še kak učenjak (ki se posebej ukvarja z etimologijskimi preiskavami) težko razvedel — a kaj pa še le navadni ljudje; da je Levstik spisal pri vsaki besedi pravo monografijo, slovniki pa niso nabrane monografije, ampak so knjige, v katerih se lahko poišče in najde pomen in raba te ali one besede; da noben narod nima takega slovnika; da še Grimmovo velikanško delo ne dopušča etimologiji in oziru na tuje jezike toliko prostora; da je življenje enega človeka prekratko za tako delo, in da bi Levstiku, hotečemu po tem razmerju izdelati celo knjigo, predno bi dospel do polovine, moralo od dela pero razvneti se in izgoreti. In kje bi bil prostor za frazeologijo, ki je tudi potrebna? Praktičnega zanesljivega slovnika potrebujemo, potrebuje ga zdanji rod. Zares popolno pa — to se ve da — ni nobeno človeško delo, toraj tudi to ne bode, če bi se še tako dolgo čakalo in priprave delale.

Tudi nove pisave, ki si prizadeva nekatere slovenske besede nekako postariniti (na pr. kmetije, podnožije, prihodnjest itd.), gospod Miklošič nikakor ni potrdil. Djal je, sklicevaje se na svojo primerjalno gramatiko, da je treba pisati staroslovenščino staroslovenski, zdanjo slovenščino pa tako, kakor zdaj govorimo, ter pristavil, da jezik je prevelik dar božji, kakor da bi ga posamesni človek smel ongaviti.“

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

I.

Poštna nakaznica.

Mesto J. na spodnjem Avstrijskem je precéj važno za trgovino, ima mnogo kupcev in ker je tudi njegova okolica jako prijetna in zrak posebno na pljučih bolnim zeló ugoden, ni se čuditi, da leto za letom dohaja tje in biva čez poletje tam mnogo tujcev; ravno tako se